

HLEDÁNÍ PLÁNU PRO MĚSTO REGULAČNÍ PLÁN ČI ÚZEMNÍ STUDIE?

KONFERENCE AUÚP, PRAHA 23.-24. 10. 2014

AUÚP

Masarykova kolej v Praze, postavená podle návrhu českého architekta Antonína Engela, se stala ve dnech 23. a 24. října tohoto roku místem konání další odborné konference, jejímž hlavním pořadatelem byla Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR. Záštitu nad konferencí převzala Česká komora architektů spolu s rektorem ČVUT Petrem Konvalinkou. Tématem konference byla problematika podrobnějších dokumentů – regulačních plánů a územních studií. Příspěvky a diskuse se zaměřily na míru podrobnosti těchto dokumentů, na způsob jejich pořizování, možnosti financování, přístupy developerů i na příklady ze zahraničí.¹⁾

Úvod konference patřil informacím o přípravě územně plánovací dokumentace Prahy, kterou přednesl ředitel Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy Tomáš Ctibor. Ve své přednášce reflektoval Pražské stavební předpisy, které vstoupily v platnost 1. října 2014. Těžiště tohoto závazného dokumentu reaguje na současnou situaci a hlavní problémy města s důrazem na urbanistické vztahy – důraz na utváření a struktury města, dosažení vyšší kvality veřejných prostranství a vytvoření provázaného a uceleného systému spolu s územně plánovací dokumentací.

Následující dopolední blok byl věnován příkladům ze zahraničí. Jako první vystoupil Vít Řezáč z ČVUT, který se ve své přednášce věnoval přístupům k územnímu plánování a k regulaci v území v zemích Evropské unie. Přes různorodost přístupů k plánování existují v podstatě plánovací systémy zahrnující sociální a ekonomické plánování a systémy více zaměřené na využití ploch. Jednotlivé přístupy demonstroval Vít Řezáč na konkrétních ukázkách jednotlivých typů územně plánovací dokumentace z Německa, Francie a Velké Británie.

Následovalo vystoupení Tomasze Ossowicze, ředitele pro urbanistické plánování ve Wrocławu, věnované systému plánování v Polsku. Systém začíná na celostátní úrovni, následuje úroveň regionální a úroveň jednotlivých vojvodství. Nejnižší úrovní jsou pak jednotlivá města a obce. V souladu s územním plánem se zpracovává tzv. místní plán rozvoje.

Regulačním plánům v Maďarsku se věnovala architektka Ute Albrecht, která působí na pozici ředitelky Budapešťské plánovací společnosti. K samotné Budapešti byly v roce 1951 přičleněny další okolní obce. Jednotlivé městské části zpracovávaly regulační plány, ty ale musely být schváleny hlavním městem. Změna nastala po roce 1990, kdy zpracování regulačních plánů zůstalo v gesci jednotlivých městských částí za dodržení podmínek stanovených městem. Ve své přednášce zmínila Ute Albrecht též nutnost potřeby rovnovážného stavu záměrů městských částí i celého města – v některých případech jsou totiž záměry místních částí odlišné od záměrů celého města, např. projekty na zelené louce vs. proluky ve vnitřním městě.

Odpolední panelové diskusi na téma výhody a nevýhody při rozhodování o využití území pomoci regulačních plánů a územních studií předcházela blok pilotních příspěvků. Zahájili jej Tadeáš Matoušek a Zbyněk Hartman ukázkou regulačního plánu městské památkové rezervace Jindřichův Hradec. Závěrem své prezentace autoři zmínili otázku míry podrobnosti regulačního plánu, která by se měla odvíjet především od charakteru regenerovaného území a vize jeho významu v kontextu celého města a regionu.

Regulační plán z pohledu developera prezentoval ve svém příspěvku architekt Roman Kraicz (Sekyragroup), který jej považuje za jeden z nejdůležitějších nástrojů plánování urbanistické struktury města. Následovaly ukázky revitalizace Smíchovského nádraží (ukázky veřejných prostranství Smíchova – architekti A 69).

Územní studii jako podklad pro ověření rozvoje území představil Jindřich Felcman z Krajského úřadu Libereckého kraje na příkladu projektu Koncepce rozvoje cestovního ruchu Jizerské hory. Hlavním důvodem pro pořízení koncepce byl v českém prostoru unikátní prostorový střet mezi rozvojovou oblastí a přírodně hodnotným územím. Podkladový dokument obsahuje přes sedmdesát opatření regulace rozvoje území, marketingové a informační aktivity a dopravní obslužnost.

Závěr prvního dne konference vyvrcholil předáním ceny Urbanistický projekt roku 2014. Nejvyšší ocenění získala územní studie Malý Labský náhon v Hradci Králové (Sladký & Partners s. r. o. – Petr Sladký, Tomáš Harom, Martin Kraus) zejména za hloubku a reálnost zpracování obou parků jako veřejného prostoru. Nominaci na titul a cenu Nadace ABF získala urbanistická studie Nádraží Smíchov (A69 architekti: Boris Radčenkov, Prokop Tomášek, Jaroslav Wertig, Erik Hocke).

Ocenění předal autorům studií předseda správní rady Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství Jan Fibiger.

S cíli ECTP-CEU (European Council of Spatial Planners – Conseil européen des urbanistes) a s Evropskou chartou prostorového plánování pak na samotný závěr prvního dne konference seznámil přítomné významný host – prezident Evropské rady urbanistů Henk van der Kamp. Ve svém vystoupení zdůraznil význam vzdělávání odborníků.

Rekonstrukci pěší zóny v Trenčíně představila na úvod druhého dne konference autorka vítězného projektu studentské

1) Stejně jako příspěvky konference jsou publikovány ve sborníku, který bude vydán jako mimořádná příloha časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 6/2014.

Hradec Králové – Malý Labský náhon – vizualizace parku

soutěže O nejlepší urbanistický projekt Lucie Trnková (vedoucí práce K. Boháčová, Ph.D., FAST TU Bratislava).

Následoval příspěvek Ivety Laštůvkové a Jaroslava Haluzy věnovaný míře podrobnosti zadání regulačního plánu v územním plánu. Zodpovědnost za zadání nese projektant, který by měl v součinnosti s pořizovatelem a obcí zvolit takové detailní zadání, které by obsahovalo vše, co je pro řešení území nezbytné a zásadní, a současně ponechávalo prostor pro vlastní invenci projektanta.

Představu Ministerstva pro místní rozvoj o roli regulačního plánu v procesu územního plánování a způsobech jeho financování nastínil ředitel Odboru územního plánování Tomáš Sklenář. Regulační plán by neměl od roku 2015 nahradit územní rozhodnutí pro záměr vyžadující posouzení vlivů na životní prostředí, mělo by dojít ke zjednodušení procesu pořízení regulačního plánu. U vybraných regulačních plánů bude možné uhradit až 85 procent nákladů na projekční práce z prostředků Evropské unie. Tomáš Sklenář dále zmínil připravovanou novelu stavebního zákona, především v souvislosti s věcným záměrem zákona o liniových stavbách.

Základní strukturu výzkumu, jeho východiskům a předpokladům závěrů se věnoval Jan Jehlík z Fakulty architektury ČVUT v Praze, která je zpracovatelem úkolu Inovace metodiky a metodologie zadávání územních plánů, jejich věcných a formálních stránek, vztah strategie rozvoje města a způsobu zpracování plánů se zvláštním zřetelem k formulování fenoménu obrazu města. Tento úkol je řešen v rámci progra-

mu výzkumu, vývoje a inovací hlavního města Prahy „Vztah rozvoje měst a přípravy územně plánovací dokumentace“.

Přípravou návrhu zadání územního plánu z hlediska pořizovatele se zabývala další přednášející – Helena Ušíaková z Odboru územního plánování Městského úřadu Černošice.

Zadání územního plánu zpracovává pořizovatel spolu s určeným zastupitelem dle stavebního zákona. Obec zde má nejdůležitější roli, neboť stanovuje základní koncepci svého rozvoje. Pořizovatel je jakýmsi manažerem – zasazuje se o stanovení hlavních cílů a požadavků na koncepci rozvoje obce a má samozřejmě i kontrolní funkci. Je žádoucí, aby obec podrobně znala problémy svého území a uměla je definovat. Přednášející zmínila podklady, ze kterých se při zadávání návrhu územního plánu vychází (ÚAP obcí a krajů, PÚR, ZÚR, DPR a dalších zdrojů, jako je např. plán oblasti povodí, strategický plán obce atd.), zmíněna byla i problematika omezeného rozpočtu obcí. Na závěr byly předvedeny příklady dobrého a špatného zadání územního plánu.

Současným stavem zadávání a pořizování územně plánovacích dokumentací a návrhem změny systému se zabýval v posledním příspěvku konference Ivan Plicka. Následovala panelová diskuse k problematice zadání územního plánu a procesu projednání regulačního plánu, která konfrontovala názory jednotlivých odborníků.

Podzimní konference přinesla řadu zajímavých podnětů a náhledů na problematiku podrobnější územně plánovací dokumentace, konfrontovala český systém územního plánování se zahraniční-

mi příklady, poukázala na nové přístupy a metodiky i podporu Ministerstva pro místní rozvoj v této oblasti.

Tamara Blatová
Ústav územního rozvoje

K problematice regulačních plánů se vyjádřil na stránkách Bulletinu Alfa č. 5/2014 (FA ČVUT) architekt **Roman Kraiczy**. Na otázku, jaký urbanistický problém považuje v Česku za aktuální a důležitý, odpověděl:

„Za zcela zásadní urbanistický problém v ČR považuji absenci regulačních plánů. Územní plány řeší pouze funkční využití území a měly by být chápány jako plány dlouhodobé strategie rozvoje města. Naproti tomu regulační plány jsou podle mého názoru jediným nástrojem, kterým lze cíleně řídit urbanistický vývoj jednotlivých částí obcí a měst. Regulační plán zajišťuje jak odpovědným správním orgánům a komunálním politikům, tak investorům a občanům zcela jasné definování možností a hranic využití veřejných a soukromých prostorů, jejich ztvárnění, maximální výšku zástavby, umístění zeleně, dětských hřišť atd. Navržení dobrého regulačního plánu není snadné, neboť urbanista se musí zbavit svého ega nejlepšího architekta a musí v navržené regulaci umožnit i jiná řešení dalších architektů, kteří přijdou po něm a musí navrhnout objekty podle přání svých investorů.“

To vyžaduje obrovskou pokoru k práci druhých. A ta myslím chybí nejen mezi architekty a urbanisty. Netransparentnost jednotlivých fází územních řízení a stavebních povolení a nedostatečná informovanost občanů je pak jedním ze zdrojů nespokojenosti veřejnosti.

*Na druhé straně ale nesmí být účast a názory občanů a občanských sdružení chápány jako rozhodující hlas. O výsledné podobě rozvoje města musí s přihlédnutím k připomínkám veřejnosti rozhodovat názor odborníků, architektů a urbanistů a schvalovací orgány městských a obecních samospráv. Toto je zcela zásadní pro správné a především demokratické řízení urbanistického rozvoje měst, které by mohlo být v regulačních plánech jednoduše zakotveno.“**

* Publikováno se svolením autora © Roman Kraiczy